

במה אשה פרק ששי שבת

סא

עין משפט נר מצוה

לכ א מיי פ"ט מהל' שנת
הלה טו סמג לאון סה
טושיע א"ח ס"י ט"ז ספ"ק ז'
לג ב טושיע א"ח ס"י ז'
ספ"ק ז'
לד ג שם ספ"ק ז'
לה ד טושיע א"ח ס"י ז'
ספ"ק ז'
לו ה מיי פ"ט מהל' שנת
הלה יד סמג לאון סה
טושיע א"ח ס"י ט"ז ספ"ק ז'
לז ו ז מיי וסמג שם
טושיע א"ח שם ספ"ק
ס:

מוסף תוספות

א. דהה ס"ל לרב יוסף
דבי יוחנן ברייתא שמעי
דבי אלא. מי ירנן.
ג. [וברייתא לא קפרא
אלא לנעול על הסדר
ושלא ינעול פעמים של
ימין ופעמים של שמאל
מי ירנן. מי ירנן. ונשי
מארי. ג. דלכל חזו וחד
איכא שטמא. מי ירנן.
ד. של כתב. רש"י.
ה. דליכא משום בית
הסא הואיל ומחופות
עור. רש"י. ונשי מנמות
לה: מנודים אלג ועי' פ"ק.
ו. היינו רש"י. ד. דכתיב
בהו. רש"י. ו. פ"רשי
שעשה אדם קמיע וז
לשלשה אנשים דנעשה
אדם ב מומחה שריפא
שלשה בני אדם ודקמיע
מומחה שריפא כתב זה
אף משלש אנשים, וקשה
לפירושו דהא אמרין
דקמיע לתלמי
גברי אימתי קמיע גברא
לא אימתי. עור פירש
רש"י לון אחר כנון
שריפא ורפא וז' ג' מיני
חלאים בשלשה מיני
קמיעין דאו מימחי גברא
לכל הקמיעין גם לחלאים
אחרים מדי דהוה אנגז
שור וחמור ונגזל דנעשה
מועד לכל, ומימחי קמיע
כנון הוה הקמיע ריפא
חולה אחי ג' פעמים, ולא
הורא פירושו דאטו אם
הוה בקי בשלשה מיני
קמיעין וגי בשביל זה
דחשב מומחה וכו' לקמיעין
אחרים שאנו בני בהם,
הילכך. מוס' ספ"ק. ונשי
פ"ק. ו. [דאין הקמיע
מומחה. מוס' ספ"ק.
י. לכל אדם. מוס' ספ"ק.
יא. אלא דמאי דהוה
דברוא ספי נקט. מי ירנן.
יב. לפירושו ר"י. מוס'
ספ"ק. ונשי מהרש"א,
מארי. וסמג על מין.
יג. בכל מקום. מוס'
ספ"ק.

רב נסים גאון

אמר רב ספרא לא תימא
אליבא דמאן דאמר שבת
לא זמן תפילין הוא וכי.
משחבת עיקר דילה במסכת
עירובין בפרק המוצא
תפילין (דף יז) דהניא
ושמרת את החוקה הזאת
למועדה, מימים ימימה
שבת לא זמן תפילין היא,
כמו שאמרה הברייתא
דתיא ר' עקיבא אמר יכול
לאת על ידי מי שצריכין
אות יצאו שבתות וימים
טובים שון גופן אות.
וחקרו בתלמוד ליעיד איהו
גנא דקסבר שבת (לאו) זמן
תפילין. ונשאו ונתנו בדבר
זה הרהר עד שיקימו כי הוא

דעבד הכי עבד. פירוש^א דברייתא לא פליגא ארצי יוחנן ולא ר' יוחנן אברייתא וה"פ כתפילין ארצי דיימין חשונה לענין זהן יד וזהן רגל וכן לענין חליצה יכול לנעול של שמאל תחילה דברייתא נמי קמ"ל דלע"ג דשמאל חשונה לתפילין יכול לנעול של ימין תחילה ור"ת א"כ אמאי הקפיד רבי יוחנן על רב שנתן לו של ימין כיון דיכול לנעול איזה שירצה תחילה ונראה לר"י דה"פ דעבד הכי עבד^ב מי שרצה לחבצ של שמאל משום מלות תפילין הרשות בידו ומי שרצה לחבצ של ימין יותר משום חשיבות של ימין הרשות בידו^ג ורבי יוחנן היה דרכו לחבצ כל שעה של שמאל יותר ורבי שמן צר אצל (ל) היה יודע מנהגו: **וסיים** דשמאליה וקמ"ר. אומר רבי"א דדוקא לענין קשייה הוא דחשיבא של שמאל טפי משום דחשיבות תפילין הוא בקשייה אצל איפכא לא ולהאי טעמא יש לנעול של ימין תחלה כנגמלים שאין צריך קשייה: **ד"א** מייפסקי ואתי לאתויינהו ד' אמות ברה"ר. קשה לר"י דלפני לא מייפסקי דילמא מייפסקו אסור משום דיימנין דליצטרך לכה"כ ואתי לאתויינהו ד"א צרה"ר דהכי אמר לקמן גבי קמיע^ד ומתוך פ"י הקונטרס משמע דלא גרס דילמא מייפסקו ופי' דילמא שקיל להו מראשו אס דא לפינות והקדוש מקורב"ל אומר דגרסינן לה ספיר דליצטרך טעמא דתפילין לתפילין של יד דלון דיימין לחפון כשצריך לכה"כ אלא של ראש משום ש"ן: **עד** דמימחי גברא ומימחי קמיע. ונראה לר"י שאם כתב לשם אחד בשלש איגרות ויפשו שלשתן ג' בני אדם כל אחד אדם אחד היינו מומחי גברי וכשאם רפאו שלשתן אדם אחד צריכה אף צמקון אזי

הוא יש ברגלו מכה נפיק בהי מינייהו נפיק אמר רב הונא באותה שיש בה מכה אלמא קסבר סנדל לשום צער עביד וחייא בר רב אמר באותה שאין בה מכה אלמא קסבר לשום תענוג עביד וזו שיש בה מכה מכתה מוכחת עליה ואף רבי יוחנן סבר לה להא דרב הונא דאמר ליה ר' יוחנן לרב שמן בר אבא הב לי מסנאי ירב ליה דימין אמר ליה עשיתו מכה ודילמא כחייא בר רב ס"ל והכי קאמר עשית של שמאל מכה ואודא רבי יוחנן למעמיה דאמר ר' יוחנן כתפילין כך מנעלין מזה תפילין בשמאל אף מנעלין בשמאל מיתבי כשהוא נועל נועל של ימין ואחר כך נועל של שמאל אמר רב יוסף השתא דתניא הכי ואמר רבי יוחנן הכי דעבד הכי עבד דעבד הכי עבד אמר ליה אביי דילמא רבי יוחנן הא מתני^ה לא הוה שמיע ליה ואי הוה שמיע ליה הוה הדר ביה ואי נמי שמיע ליה וקסבר אין הלכה כאותה משנה^ו אמר רב נחמן בר יצחק ירא שמים יוצא ידי שתיהן ומנו מר בריה דרבנא דהיכי עביד סיים דימיניה ולא קטר וסיים דשמאליה וקטר והדר קטר דימיניה אמר רב אשי חזינא לרב כהנא דלא קפיד תנו רבנן כשהוא נועל נועל של ימין ואחר כך נועל של שמאל כשהוא חולץ חולץ של שמאל ואח"כ חולץ של ימין כשהוא רוחץ רוחץ של ימין ואח"כ רוחץ של שמאל כשהוא סך סך של ימין ואח"כ של שמאל והרוצה לסוך כל גופו סך ראשו תחילה מפני שהוא מלך על כל איבריו: **ו**לא בתפילין: אמר רב ספרא לא תימא אליבא דמ"ד^ז שבת לאו זמן תפילין הוא אלא אפילו למ"ד שבת זמן תפילין הוא לא יצא דילמא אתי לאיתויי ברה"ר ואיכא דמתני לה אסיפא ואם יצא אינו חייב חטאת אמר רב ספרא לא תימא אליבא דמ"ד^ח שבת זמן תפילין הוא אלא אפילו למ"ד שבת לאו זמן תפילין הוא אינו חייב חטאת מ"ט דרך מלבוש עבידא: ולא בקמיע בזמן שאינו מן המומחה: אמר רב פפא לא תימא עד דמומחה גברא ומומחה קמיע אלא כיון דמומחה גברא אף על גב דלא מומחה קמיע דיקא נמי דקתני ולא בקמיע בזמן שאינו מן המומחה ולא קתני בזמן שאינו מומחה ש"מ: **י**ת"ר איהו קמיע מומחה כל שריפא ושנה ושלש אחד קמיע של כתב ואחד קמיע של עיקרין אחד חולה שיש בו סכנה ואחד חולה שאין בו סכנה לא שנכפה אלא שלא יכפה וקושר ומתיר אפילו ברה"ר ובלבד שלא יקשרנו בש"ר

שאל אבד מחמתו שכתב ג' קמיעים ולא הועילו אם הומחה קמיע מועיל אפילו אבד אדם מחמתו: **ו**לא קתני בזמן שאינו מומחה. קשה לרש"י דילמא לנעול לעולם צענין מרזייהו ואי הוה מני הכי הוה משמע מומחה קמיע ולא גברא וי"ל דלזינו מומחה משמע שפיר צין אגברא צין אקמיע דהא לקמן תניא איהו קמיע מומחה כו' ומוקמינן לה לאתמוי גברא: **כ**

הא יש צרגלו מכה. איכה למידק דנפיק צימד והשתא צעי תלמודא צהי מרגליו נפיק: **סנדל** לשם צעיד. שלא ינגף צימדות הדרכים ויטעור הילכך כשורפין אותו לנעול ויודעין שיש צרגליו מכה אין מושיעין אותו שטוען את השני בידו אלא מכירין צו לפי מעשיו שפרסומיו

קשות ואינו מנטער צימדות הדרכים ולא נועלו אלא משום מכה ודיו צוה לצדו. ולשון רבותי^א אי נמי מחכו עלה דלא חזו למכה לא שלף לה דלמנטער צימדות הדרכים מחמת המכה: **לשום** טענוג עזיה. ארס איסטניס ורך ומכירין מתוך מעשיו שנעל נעלו אחת שהוה איסטניס חו מכתה מוכחת עלה ומצניין שהמכה מונעתו מלנעול ולא חשדי ליה. ולענין אחרי נמי לא מחייבי עליה: **עשיו מכה.** ורבי יוחנן סבירא ליה דהנועל סנדלים נועל של שמאל תחילה ואח"כ של ימין וקס"ד דהכי קאמר ליה א"כ שאנעול זה שצ לא אנעול של שמאל אחריו והנני יוצא צימד ועשית את זו של ימין כאלו יתה צה מכה. אלמא קסבר צבותה שיש צה מכה נועל: **ודילמא כו' הייא סבירא ליה.** דלמא צבותה שאין צה מכה נועל והכי קאמר ליה א"כ הריני יוצא צימד צו של ימין ועשית את רגלי של שמאל כאלו יש צה מכה דלא צימד צבותה שאין צה מכה: **ואודא ר' יוחנן.** דלמא עשית מכה דשמעינן מינה דאי הוה נעיל דימין צרישא תו לא הוה נעיל דשמאל צתריה לטעמיה דלמא דשמאל חשיבא: **ספילין בשמאל.** כדלפילין בשמאל (דף לו.) מעל ידכה^ב מלא יד כהה דהיינו שמאל שהיא כהה לענין תשמיש: הוה סדר ציה. ולא צעדינן כו' יוחנן: אין הלכה. וכתיב יוחנן צענין למעמד: **ויאל ידי שניהם.** צעיד כתרזייהו: **וסיים דשמאליה וקטר.** מנאל נעילת ימין קודמת לשמאל כי מנתינת וקשירת שמאל לשל ימין כו' יוחנן: **חולץ של שמאל** דהוה כבודו של ימין. כזולוהו גרסינן של ימין צרישא חוץ מחולץ: **לא סימא כו'.** צפרק צתרא דעירובין (ד' סה): **מיימין פלוגתייהו צמרא: דילמא.** שקיל להו מרישא אס צה לפנות ומנטי להו ד' אמות: **דמומחה גברא ומומחה קמיע.** שעשה אדם זה קמיע זו ג' אנשים דנעשה אדם זה מומחה שריפא ג' אנשים והקמיע מומחה שריפא כתב זה ג' אנשים. א"כ שכתב אדם זה ג' מיני קמיעים של ג' מיני חלאים ג' אנשים היינו איתמחי גברא צה כל קמיעים שיעשה לעולם מומחה קמיע ששעשית^ט (קמיע זו) ג' אנשים מחוץ זה צין שכתב רופא אחר נעשה זה צין שכתב רופא אחר נעשה הקמיע מומחה: אלא כיון דאיתמחי גברא. ג' מיני קמיעות לג' בני אדם אע"ג דלא איתמחי קמיע שלא ריפא קמיע זה אדם מנוול: **מן המומחה** משמע מאדם מומחה: ולא קמיע בזמן שאינו מומחה עאלמו. קמיע אלו אלא לון קשר דעיקרין של שרש קמננין נמי קרויין קמיע: ולא שנכפה לן תימא דלא יאל אלא מי שצא עליו החולץ כבר פעם אחת: **נכפה** היינו חולי שאדם נופל מחמתו לארץ ומכהו צראשו צמוחו ומפילו: אלא שלא יכפה. שצא ממשפחת נכפין ודואג שלא יכפה: **צשיר**

ד' מאיר. כדאמרין בספרא אלא הוה תנא הוא דתניא המוצא תפילין מכניסן זוג זוג אחד איש ואחד אשה כו'. עד כאן לא פליגי אלא בהשתא צעי תלמודא חייבות. ומפיל דבריהם למדנו ש"י מאיר ור' יהודה סברי שבת זמן תפילין היא. ועל דעת מי שסבר שבת לאו זמן תפילין היא הוה א"ל מצות עשה שזמן תפילין הוא זמן תפילין. ונראה שיש להם חילוק בהלכה. ואלו חשיבו הנשים בה סברה כי חובתה נודת בכל תע ואינה מיוחדת בזמן יודע. כפי האשה נקנית (קושוין) אטרו מאן שבעת ליה דאמר תפילין מצות עשה שלא הזמן גומה ר' מאיר היא. ואמרו עד ול' יהודה דאמר כי כחובין הבאינן כאחד מלמדין ותפילין מצות עשה שלא הזמן גרמא. מאי איכא למימר. וזה הברייתא דפליגי בה ר' יוסי הגלילי ור' עקיבא עם הברייתא בתראה דרבי ר' עקיבא אשכחנן (נ"א: תמצאן אף) במס' דמנחות כפי הקומץ את המנחה (נדן.) ואשכחנן (נדאה) זה תמצאן ערד גמ' דלא תצא אשה במחט נקובה (קס"ט.) אקשייה אביי לרב יוסף מדברי הברייתא. ואותביה בר יוסף דהם קסבר ר"מ לילה זמן תפילין ושבת זמן תפילין.

(א) [נעיל יע: וס"ן]
(ב) וצמכות [ל: ג] (א) [מס']
(ג) ד"א פ"ק. (ד) [נעיונין ז': סה]
(ד) מנחות [ל: ט] (ס) [שם וקמ"ג]
(ה) [תוספתא פ"ח]
(ו) [נעיל ט: סססמנה]
(ז) [צמכות ט: ט] (כס"ג).

גליון הש"ס

וב' ד"ה וילמא מייפסקו
תוס' של ראש משפט
ש"ן. ע"י מנחות לה ע"כ
ד"ה אלו תפילין:

רבינו הגנאל

סוגיא כחייא בר רב דאמר
נועל הרגל שאין בה הכאה,
כי הרגל שיש בה הכאה
המכה מוכחת עליה. (א"ר)
יוחנן קאי כוותיה, הלא
התרא כיון שהביא כיון
בר שמן בר אבא הנועל
המכה מוכחת עליה. (א"ר)
[הש"ס] של ימין והיה ראוי לה
לכתוב את שמאל שהדין
לנעול השמאל תחלה,
אמר לו עשיתה השמאל
מכה ואמרת ברעתי כיון
שהשמאל מוכה אין לה
נעילה סנדל לפיכך הבהתה
לי של ימין. ש"י דסבר
ר' יוחנן כי מי שאין עליו
מכה היא שיש בה נעילה
סנדל, ומי שיש בה מכה
היא נשאתה יחיפה. ואח"כ
ר' יוחנן לטעמיה דאמר
כתפילין מזה תפילין בשמאל
אף מנעול בשמאל. ואסמא
רב אשי דומינן חזינא לרב
כהנא דנועל של שמאל,
תחילה ואח"כ של ימין,
ויומנין חזינא דנועל של
ימין תחילה ודנועל של
שמאל אלא קפיד. וקיייל
כוותיה דרב אשי דהוה
בתיא. אלא כתפילין יא
יצא אינו חייב חטאת.
אסיקנא לישנא בתרא אפר
רב ספרא לא תימא מתניתין
דקתני אם יצא אינו חייב
חטאת אליבא דמאן דאמר
שבת זמן תפילין הוא,
אלא אפילו למ"י שבת
לאו זמן תפילין הוא חייב
חטאת ליכא. מ"ט דרך
מלבוש עבידן, והוצא דרך
מלבוש אלא חייב מופרש
בפרק ארורין דעירובין.
ולא בקמיע בזמן שאינו
מן המומחה. אוקמהו ג'
אע"ג דלא איתמחי קמיע,
ש"י לפיכך שרי בשבת.
דרייק ממתניתין דקתני בזמן
שאינו מן המומחה ולא
קמיע בזמן שאינו מן
המומחה (מומחה) הקמיע
צעמו.

(א) נראה מה דרבינו יו
גי' אמתה כקובל דרבי ע"כ
ס"ל תחיל בר כר ע"כ.